

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΥ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.

Τόμος Γ'.

ΑΡΙΘΜ. 24 (72).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους, ἐξάμηνος μόνον καὶ προπληρωτέα: Πρωταχοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.

τῇ 15/27. Δεκεμβρίου 1887.

† ΠΑΥΛΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Καλαρρύταις τῆς Ἠπείρου κατὰ τὸ 1819 ὑπὸ πατρὸς Ἰωάννου Λάμπρου, ὅστις κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπηγγονίσθη μετ' ἄλλων προκρίτων ὁμοεθνῶν ἐν Ἰωαννίνοις, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ φεύγουσα τὴν γενικὴν πανωλεθρίαν εὗρεν ἄσυλον ἐν Κερκύρᾳ μετὰ τοῦ νηπίου ἔτι Παύλου. Ὁ παῖς ἐκεῖνος μετὰ τινα χρόνον, ὀρφανὸς πατρὸς καὶ μητρός, ἐφιλοξενεῖτο παρὰ τῷ θεῷ αὐτοῦ ἐν Χαλκίδι Παπαγεωργίῳ, χρυσοχῶ, καὶ προχωροῦσας τῆς ἡλικίας ἐξεμάνθανε παρὰ τοῦ συγγενοῦς τὴν χρυσοχοικὴν τέχνην. Ἐκ Χαλκίδος μετῴκησεν εἰς Κέρκυραν πάλιν, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ συνεχίσῃ τὸ χρυσοχοικὸν τοῦ στάδιον παρὰ τῷ ἐκ Ζακύνθου Διον. Κοντομανώλῃ, παρ' ᾧ καὶ ἐθῆκε τὰς βάρσεις τῆς μετὰ ταῦτα ἀναπτύξεώς του γενόμενος βραδυτέρον καὶ γαμβρὸς του ἐπὶ θυγατρί.

Ἄλλ' ὁ Παῦλος Λάμπρος δὲν ἦτο προσωρισμένος διὰ τὸν στενὸν κύκλον τῆς ἐν Κερκύρᾳ χρυσοχοικῆς. Εὐφυὴς ἐκ τῶν σπανίων, μνήμη ἀπέραντος, φιλοπονία παρ-οιμιώδης κατέστησαν αὐτὸν διακεκριμένον, εἴπερ τις καὶ ἄλλος δὲ αὐτὸς δικαιούται νὰ κληθῇ αὐτοδιδάκτος. Ἐν Κερκύρᾳ εἶχε γνωρίσει τὸν ἄγγλον ἀρχαιοφίλον Γουδαίους, ὅστις τῷ ἐνέπνευσεν τὴν πρὸς τ' ἀρχαῖα νομίσματα ἀγάπην, μεταβληθεῖσαν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς πάθος· ἠδυνήθη δὲ

μετὰ τινα ἔτη νὰ γνωρισθῇ καὶ μετὰ τοῦ Μουστοζύδου, καὶ οὕτω ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἠδύνετο ὁ κύκλος τῶν γνωριμιῶν του καὶ τῶν γνώσεών του καὶ ἐτελειοποιεῖτο ὁ φιλομαθὴς νέος εἰς τὴν νομισματικὴν ἐπιστήμην ἀναγινώσκων, μελετῶν καὶ νυχθημερὸν ἐργαζόμενος. Ἡ Κέρκυρα, ὅπου διέμεινε μέχρι τοῦ 1860, ὅτε μετέβη πανοικεῖ εἰς Ἀθήνας, ὑπῆρξε δευτέρα πατρίς του, ἐτιμήθη δὲ καὶ ἡγαπήθη ὑπὸ τῶν Κερκυραίων ὡς μετὰξὺ αὐτῶν ἐργασθεὶς καὶ συμβιώσας.

Τὰς περὶ τὴν νομισματικὴν ἐργασίας τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς πάντες γινώσκουσιν. Ὁ Λάμπρος ἐγένετο εἰς τῶν κρατίστων τοῦ κόσμου νομισματολόγων· ἐν Ἑλλάδι πλὴν τοῦ Ποστολάκα δὲν εἶχεν ἄλλον ἐφάμιλλον. Ἀπεριόριστον σεβασμὸν εἰς τὰς γνώμας του, προκειμένου περὶ νομισμάτων, εἶχον ἐξοχοὶ ἀρχαιολόγοι καὶ νομισματολόγοι, οἳ οὐ Κούρτιος, ὁ Βάδδινγκτων, ὁ Φρεϊδλένδερ καὶ ἄλλοι. Αἱ νομισματικαὶ συλλογαὶ του, ἡ τῶν Ἰονίων νήσων, ἡ μεσαιωνικὴ, ἡ βυζαντινὴ εἰσι περιώνυμοι διὰ τὸ μέγιστον ποσὸν καὶ τὴν σπανιότητα τῶν νομισμάτων.

Ἄλλ' ὁ Παῦλος Λάμπρος κατεγίνετο καὶ εἰς τὴν νεωτέραν καὶ τὴν μεσαιωνικὴν φιλολογίαν. Ἀσχολούμενος ἀπὸ ἐτῶν περὶ τὴν σύνταξιν μονογραφίας περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι τυπογραφειῶν μετ' ἐπιμελείας συνῆγε τὰ ἀπανταχοῦ

ΠΑΥΛΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἐγεν. ἐν Καλαρρύταις τῷ 1819, † τῇ 11. Ὀκτωβρίου ἐν Ἀθήναις.

τῆς Ἀνατολῆς ἐκτυπωθέντα βιβλία ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως καὶ ἐν-
τεῦθεν, κατεγίνετο δ' ἐπ' ἐσχάτων καὶ εἰς τὴν σύνταξιν ἐτέ-
ρας μονογραφίας „περὶ τῶν ἐκ Καλαρρυτῶν χρυσοχόων καὶ
τῆς τέχνης αὐτῶν“, ἥτις τέχνη περιώνυμος ἄλλοτε ἐν Ἠπειρῷ
μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνων καὶ αὐτὴ ἀπεσβέσθη. Τὰ χειρό-
γράφα τοῦ ταῦτα, καὶ εἴ τινα ἑτερα, θὰ δημοσιεύσῃσι βέ-
βαια τὰ φιλόστοργα καὶ εὐπαιδευτα τέκνα του.

Πλὴν τῶν πολλῶν εἰδικῶν διατριβῶν, δημοσιευθεῖσών
εἰς διάφορα περιοδικὰ συγγράμματα, κατέλιπεν ὁ Παῦλος
Λάμπρος καὶ τὰ ἐξῆς δέκα καὶ ὀκτὼ συγγράμματα: α'. Περὶ
ἐξ χρυσῶν νομισμάτων τοῦ Φιλίππου. Ἐν Κερκύρᾳ, 1855.
Τοῦτο μετέφρασεν εἰς τὴν γαλλικὴν ὁ Μαρκῖος Π. Βρετός.
— β'. Monete inedite dei gran Maestri dell' ordine di
S. Giovanni di Gerusalemme in Rodi. Venezia 1865. Μετά-
φρασις ἐκ τῆς „Πανδώρας“ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ C. Kunz. — γ'. Mo-
nete inedite dei gran Maestri. Primo Supplemento. Ve-
nezia 1866. — δ'. Illustrazione di duo monete inedite.
battute dai Conti di Salona. Atene 1866. — ε'. Ἀνέκδο-
τον νόμισμα Σαρουκχάν, ἐμίρου τῆς Ἰωνίας, κοπὲν ἐν Ἐφέσῳ.
Ἐν Ἀθήναις 1870. — στ'. Νομίσματα τῆς νήσου Ἀμοργοῦ
καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς πόλεων Αἰγιάλης, Μινώας καὶ Ἀρκε-
σίνης. Ἐν Ἀθήναις 1870. — ζ'. Ἀνέκδοτα νομίσματα κο-
πέντα ἐν Πέρᾳ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἀποικίας τῶν Γενουησίων.
Ἐν Ἀθήναις 1870. — η'. Unedirte Münzen und Bleibullen
der Despoten von Epirus. Wien 1873. — θ'. Ἀνέκδοτα

νομίσματα τοῦ Μεσαιωνικοῦ βασιλείου τῆς Κύπρου (μετὰ
γαλλικῆς μεταφράσεως). Ἐν Ἀθήναις 1876. — ι'. Ἀνέκ-
δοτα νομίσματα κοπέντα ἐν Γλαρέντσᾳ κατὰ μίμησιν τῶν
Ἑνετικῶν ὑπὸ Ροβέρτου τοῦ ἐξ Ἀνδηγαυῶν, ἡγεμόνος τῆς
Πελοποννήσου. Ἐν Ἀθήναις 1870. — ια'. Monnaies inédites
d'Antioche et de Tripoli. Le Mans 1875. — ιβ'. Mon-
naies inédites des grands Maitres de l'ordre de S. Jean de
Jerusalem. Paris 1877. — ιγ'. Monnaies inédites de Chio.
Paris 1877. — ιδ'. Monnaies inédites de Pierre-Raymond
Zacosta. Athènes 1877. — ιε'. Ἀνέκδ. νομίσμ. καὶ μο-
λυβδοβούλλα τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας δυναστῶν τῆς
Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1880. — ιστ'. Νομίσμ. καὶ μετὰλ.
τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας καὶ τῆς προσωρινῆς τῶν Ἰονίων
νήσων παρὰ τῶν Ἀγγλῶν κατοχῆς. Ἐν Ἀθήναις 1884. —
ιζ'. Νομίσμ. τῶν ἀδελφῶν Μαρτίνου καὶ Βενεδίκτου Β'. Ζα-
χαριῶν, δυναστῶν τῆς Χίου. Ἐν Ἀθῆν. 1884. — ιη'. Με-
σαιωνικά νομίσματα τῶν δυναστῶν τῆς Χίου. Ἐν Ἀθῆν. 1886.

Τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα τὰ ἔργα τοῦ Παύλου Λάμπρου ἐν
τῷ συγγραφικῷ σταδίῳ, οὗ ἤρξατο ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1855 καὶ
ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τριάκοντα ἔτη. Δὲν ὑπάρχει ἀρχαιολόγος
ἢ νομισματολόγος ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ὅστις ὄχι μόνον νὰ μὴ
γνωρίζῃ τὰ συγγράμματα ταῦτα, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ τὰ ἀνα-
φέρῃ συγγράφων. Τοιοῦτον ἄνδρα ἐπέπρωτο ἐνωρίτερον τοῦ
δέοντος ν' ἀπολέσῃ ἡ Ἑλλάς· ἄνευ ὑπερβολῆς δέ, τὸ κενόν,
τὸ ὁποῖον ἐγκαταλείπει, εἶνε δυσαναπλήρωτον.

ΑΙΦΝΙΔΙΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΦΥΣΙΚΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ.

(Κατὰ τὸν ἐν Μονάχῳ καθηγ. Νουσβάουμ.)

(τέλος.)

Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ ἀτμοσφαῖρα, ἐν ἣ τις
ἀσφυκτιᾷ, εἶνε δηλητηριώδης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πᾶσα
βοήθεια πρέπει νὰ γίνεταί μετὰ προσοχῆς πρὸς ἀποφυγὴν
πάσης βλάβης αὐτοῦ τοῦ βοηθοῦντος. Ὅταν τις εὐρίσκηται
ἀναίσθητος ἐν δωμάτιῳ πλήρει ὀξειδίου ἀνθρακος, πρέπει ν'
ἀνοίγῳσιν ἢ νὰ θραυσθῶσι θύραι καὶ παράθυρα, ἵνα εἰσέλθῃ
καθαρὸς ἀήρ. Τώρα δύναται τις ἀκινδύνως νὰ εἰσέλθῃ εἰς
τὸ δωμάτιον καὶ νὰ ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτοῦ τὸν πάσχοντα, ὃν
περιβρέχουσιν κατόπιν διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ τεχνητῶς ἀναγ-
κάζουσιν ν' ἀναπνεύσῃ. Μᾶλλον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξειδίου ἐπι-
κίνδυνον εἶνε τὸ φωταέριον. Ἐὰν τοῦτο ἀναμειχθῇ μετὰ τοῦ
ἀέρος καὶ εἰσέλθῃ τις εἰς τὸν τὸ μίγμα τοῦτο περιέχοντα
χώρον, κρατῶν ἀνημμένην λαμπάδα ἢ λυχνίαν εἰς τὴν χεῖρα,
ἀμέσως συμβαίνει φοβερὰ ἔκρηξις. Μεγάλῃ λοιπὸν ἀπαιτεῖ-
ται προσοχή. Ἐπίσης μετὰ προσοχῆς πρέπει νὰ προσέρρηται
τις βοηθὸς εἰς τὸν πεσόντα ἐντὸς φρέατος, χάνδακος καὶ
τῶν ὁμοίων. Πολλάκις συμβαίνει οἱ σωτῆρες νὰ καταλαμ-
βάνωνται ὑπὸ σκοτοδίνης, νὰ πίπτωσι καὶ αὐτοὶ καὶ οὕτω
νὰ γίνωνται θῦμα τῆς ἀβουλίας καὶ τῆς σπουδῆς των.

Καὶ ἡ μέθῃ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δηλητηριασμός.
Εἰς τινὰς χώρας ἡ θανατηφόρος μέθῃ τόσον ἔγινε συχνή,
ὥστε παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐπεμβῶσι κατ' αὐτῆς καὶ αὐτοὶ
ἀκόμη οἱ νόμοι. Τί ποιητέον λοιπὸν ἐν περιπτώσει τοιαύτης
μέθης; Τὸ καλλίτερον καὶ δραστικώτερον φάρμακον εἶνε ὁ
ἐμετός, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα τεχνητῶς νὰ προκαλέσωμεν.
Ἐὰν τοῦτο δὲν ἐπιτυγχάνεται πλέον, ἀπαλλάσσομεν τὸν
πάσχοντα τῶν ἐνδυμάτων, δροσίζομεν τὴν κεφαλὴν του δι'
ὑδατος, δίδομεν αὐτῷ ὀλίγον ὄξος, ἅλας ἢ πικρὸν καφφέν,

τὸν ἐξαπλόνομεν εἰς εὐάερον θέσιν ἃφ' οὗ τὸν καλύψομεν
διὰ θερμῶν σκεπασμάτων καὶ τὸν ἀφίνομεν νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ
πολλὰς ὥρας.

Συνηθεστάτῃ παρ' ἡμῖν ἀδιαθεσίᾳ εἶνε καὶ αἱ αἰφνιδίως
ἐπερχόμεναι δυσπεψίαι. Ἡ δυσπεψία προέρχεται ἢ ἐκ πολυ-
φαγίας, ἢ ἐκ βρώσεως δυσπέπτων οὐσιῶν. Πολλάκις ἡ φύσις
δύναται μόνῃ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ὀργανισμόν εἰς τὴν προτέ-
ραν ἰσορροπίαν, ἀναγκάζουσα τὸν πολυφάγον νὰ ἐκβάλῃ τοῦ
στομάχου του ὅσα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ εἰσαγάγῃ εἰς αὐτόν.
Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμβαίνει πάντοτε. Τὸ ὀρθότερον ἐν τοι-
αύτῃ περιπτώσει εἶνε νὰ ἐπιρρῶσθῇ ἢ μετουσίωσις. Τοῦτο
δὲ γίνεται διὰ μακρυνῶν περιπάτων καὶ ἐκδρομῶν, καί, ὅπου
δυνατόν, διὰ σωματικῶν ἀσκήσεων. Κυρίως πρόκειται ἐν-
ταῦθα νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν ὅσον τὸ δυνατόν πλεϊότεροι
μυῶνες καὶ νὰ καταπονηθῶσιν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου.
Δύναται τις π. χ. νὰ περιφέρῃται εἰς τὸ δωμάτιόν του ἐπὶ
τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν ἔχων τὰς χεῖρας προ-
εκτεταμένας καὶ κινῶν τοὺς βραχίονας, ἢ νὰ τρίβῃ τὸ σῶμά
του δι' ὑφάσματός βεβεργμένου ἐν ὕδατι τῆς Κολωνίας κτλ.
Ἐὰν ἡ δυσπεψία προσελθῇ διὰ δηλητηριασμοῦ (ἀμμανι-
τῶν κτλ.) ἡ θεραπεία αὐτῆς εἶνε δυσχερεστέρα, διότι τὰ
συμπτώματα παρουσιάζονται μετὰ τὴν πέψιν καὶ τὸ δηλη-
τήριον μετετοπίσθη ἤδη εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλήνα.

Καθ' ὅλα τὰ εἶδη τοῦ δηλητηριασμοῦ, ὅπως δῆποτε καὶ
ἀν ὀνομάζωνται ταῦτα, ἡ μόνῃ πρακτικὴ καὶ ὠφέλιμος μέ-
θοδος πρὸς θεραπείαν των εἶνε ἡ ἐπιδιῶκουσα τὴν ἀραίωσιν
καὶ διάκρισιν τοῦ δηλητηρίου. Τὸ καλλίτερον φάρμακον
ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εἶνε ὅσον ἐνεστί μεγάλοι δόσεις δυ-